

duxit, & verbis humilibus, non vero jactantibus & superbis, eam omnibus patefacere, absque aliorum injuria, nec mihi deficerent sermones, si aliud vellem, sed abijt à me, malo enim in iis deficere, quam alios lædere: Ex quibus omnibus est elicienda conclusio, scilicet, quod statuta à populo facta ad ejus & Reip. gubernationem & commodum confirmanda sunt à Rege, interim tamen quod confirmantur, vel infirmantur, observanda sunt. Quæ quidem conclusio ex lege nostra, secundum meam intellectum, non procedit, quoties talia & statuta sunt ambitiosa, & aliquibus præjudicialia, & ab eis, quorum interest contradicere, nam in non ambiciosis, sed in bonis statutis lex illa 14. loquitur, que quidem nostram declarat, ut in bonis, & sic in non ambiciosis, non sit observanda legis nostræ forma & ordo, sed in ambiciosis tantum. Secundò non habet locum dicta conclusio, quoties in tali populo residet curia Regis, nam tunc cum talia statuta facere non possint justitia & Rectores talis loci, quia Rex & ejus curia ibidem existit, nimirum si confirmatio requiratur, ut observari possint, ut dixi in dist. l. 14. num. 11. & tenet Franciscus Marcus, decis. Delphi. 804. num. 5. Item & tertio limitatur ut non procedat dicta conclusio, quoties tale statutum auctoritatem tangeret superioris, ut & ibidem dixi. Quardò, non procederet dicta conclusio, quoties talia statuta essent contra jus regium, nam tunc interim quod non confirmantur, non sunt observanda, quia non licet inferiori tollere legem superioris l. si. C. de testam. & ex dictis per Fran. Marcum, in dist. n. 5. qui videtur ibidem se inclinare in nostram opinionem, dum ibidem in fine opinionum refert Bald. in l. receptitia. C. de const. pecun. ita tenentem. De lege 10. quæ de juratis loquitur dixi-

mus in *Tract. de Decurio. lib. 3. cap. 2.* ad ibi dicta me remitto, de quibus & aliqua dixit Didac. Per. lib. 7. ordin. pag. 412. col. 1. in fin. cum sequentibus.

IN LEGEM UNDECIMAM.

Claves portarum civitatis apud quem debent esse.

SUMMARIUM.

1 Claves portarum civitatis apud quem debent esse, olim contentio aderat, ex lege tamen nostra determinatur.

Ibi, Las tengan los vecinos dellas a quien el concejo las encomendare. Olim erat contentio de jure communi apud quem deberet esse custodia & clavium alicujus Reipub. & portarum civitatis, nam nonnulli dicebant, quod apud solos judices, argum. text. in l. officium. §. 1. ff. de re milit. Alii dicebant, quod apud consules civitatis, ut probat Guido Pape, consil. 1. num. 7. & Ripa, in tract. de peste, tit. de remed. ad confer. Ober. num. 184. usque ad 192. quos retulit Avend. cap. Prætorum 21. num. 1. lib. 1. Ex lege tamen nostra vides determinatum, quod illi vicini talis loci debent eas habere, quibus concilium eas dederit, vel officiales justitiæ eas habebunt, qui de consuetudine eas habere solent, dum tamen non sint Prælati, divites homines aut alii potentes. Hodie tamen justitia & concilium civitatis solent nominare personas, que tempore saltem pestis (à qua Deus noster pro sua clementia liberet) eas habeant.

De lege finali, vide similes in l. 11. & 12. tit. 8. libr. 9. infra.

TITULUS SECUNDUS.

De la guarda que se ha de hazer a las ciudades, y villas, de los Privilegios, y costumbres, qui tienen en elegir, y nombrar oficiales.

ET cum in titulo precedente dictum sit de conciliis, nunc autem de privilegiis & consuetudinibus suarum civitatum & villarum observandis, agitur.

IN LEGEM PRIMAM.

Privilegia officia ac exemptiones civitatum, villarum ac populorum omnino servanda sunt.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficium Principis debet esse mansurum.
- 2 Regis scientia & patientia, an requiratur in inducenda consuetudine contra eum.
- 3 In consuetudine inducenda, non requiritur jam binus actus judiciali sententia confirmatus.

Ibi, Les sean guardados. Decet enim beneficium concessum à Principe esse mansurum, ut in cap. decet, de regul. jur. in 6. & in l. beneficium. ff. de const. Princ. & ibi glos. & Doct. plura dicunt.

¶ Ibi Y buenos usos y costumbres, Ex iis verbis Avend. in cap. 1. prætorum, num. 24. in princ. lib. 1. & in cap. 8. n. 3. in princ. eod. libr. & in Dictionario, verbo, Costumbre, concl. 3. colligit, quod in consuetudine bona inducenda, vel inducenda, etiam contra regem, non requiritur & scientia & patientia ejus, cujus doctrina sic generaliter dicta vera non est, erit tamen si eam intelligas procedere in consuetudine, aut præscriptione immemoriali, in ea enim scientia & patientia non requiritur probari, secus vero in quadragenaria, ut latè diximus in l. 1. n. 15. cum sequentibus aliquibus tit. 15. lib. 4. supra, & Duenas, in Regul. 141. limit. 4. & novissimè post hæc ita declaravit Gutierrez, in suis Pract. Quest. lib. 1. q. 85. per totam, sufficit tamen, ut diximus in d. l. 1. & dixit Corduba, in Summa de casus. q. 78. fol. 228. col. 2. cum sequentibus in parvis, tunc probare scientiam & patientiam Magistratum ac Prætorum illius loci in casu dicto, quo scientia & patientia Regis requiratur ad inducendam consuetudinem aliquam, vel præscriptionem, & ita est declarandus Avend. ubi supra, aliàs malè loqueretur, Azavedo in Recopilacionem. Tom. IV.

& ipsemet in dist. cap. 3. num. 4. vers. item in quantum, contra supradicta adducit unum, scilicet, quod ad inducendam consuetudinem non requiritur de ejus essentia binus actus & judiciali sententia confirmatus, sed potius absque iis introducta consuetudo valebit, dum tamen cum patientia populi introducta sit, ut & tenet glos. 7. l. 5. tit. 2. p. 2. & Molina, de primogen. lib. 2. cap. 6. n. 27. fol. 254. & esse conforme communi Doctorum sententia testantur Doctores relati ab Humada, in d. l. 5. glos. 7. num. 3. quidquid ipse ibi n. 2. velis distinguere inter actus judiciales, & extrajudiciales probandos: quod si in nostro casu & proposito legis nostræ Avend. patientiam & scientiam populi requirit, cur non crunt requirenda in consuetudine inducenda contra Regem minori tempore quam immemoriali.

IN LEGEM SECUNDAM.

Populi ex privilegio, foro, usu & consuetudine, aut ex privilegio Regis sui habentibus eligendi officiales publici civitatis aut ville, aut loci servandum est.

SUMMARIUM.

- 1 Usu & consuetudine potest acquiri jus eligendi rectores juratos ac tabelliones.
- 2 Consideratur contrarietas legis nostræ ad l. 1. tit. 9. lib. 3. supra, & diluatur.
- 3 Exceptio debet esse de Regula & cessat ubi absurditas & correctio induceretur.

Ibi, Uso, y costumbre, hic habes text. quod usu & consuetudine potest acquiri jus eligendi Rectores juratos, tabelliones & alios publicos & officiales, quem text. ad hoc considerat Avend. lib. prætorum. cap. 1. num. 9. vers. secundum & iterum in eo lib. c. 10. num. 3. & sic licet creatio tabellionum

Bb &

& iudicium ad Regem pertineant, vel cui ipse concesserit per privilegium, ut apparet ex l. nostra, & ex l. 2. tit. 4. p. 3. & dixi in Rubr. tit. 25. in prin. lib. 4. supra, tamen per consuetudinem etiam & usum acquiri potest, ut & lex nostra probat, & faciunt dicta per nos in l. tit. 1. De las prescripciones, lib. 4. supra, & in l. 3. num. 6. tit. 5. lib. 3. supra. Et quæ consuetudo debet esse hæc, in l. 4. & 5. infra isto tit. videbis determinatam & dictam Deo volente. Et hæc observabatur antea consuetudo in hac Placentina civitate, nam ipsi eos creabant, recessit tamen in ea abusus: in vicis tamen & populis jurisdictionis usque nunc durat consuetudo hæc, nam concilium cujuscumque loci nominat tabelliones publicos & de concejo in eodem loco, & cum hac nominatione examinantur in consilio Regio, & approbantur: & provisiones aliter factas dicti populi contradicunt, prout in facto contradixi & admittit fuit contradictio, & supplicatio à provisione quadam aliter facta, in consilio Regio: nam & secundum l. 5. infra eodem, provisiones aliter & contra talem consuetudinem factas non sunt exequende licet obediuntur, ut ibi videbis, & hoc cum vacante per mortem, non vero si per renuntiationem, ut in l. 4. infra eod. dicemus.

¶ Ibi, Que nos solemus procer, y no las dichas ciudades, cum in principio lex nostra dixerit valere & consuetudinem eligendi Rectores & alios officiales concilii, & in hoc versiculo exceperit electionem iudicum, & officialium iustitiarum, videtur circa hæc denegare consuetudinis introductionem & validitatem, quia exceptio debet esse de Regula & consequenter, præmaximè in hoc lex nostra contraria videtur legi 1. tit. 9. libro tertio, supra, & l. 1. titulo decimoquinto, libro quarto, supra, ubi manifestissime probatur jus eligendorum iudicum consuetudine & prescriptione acquiri posse, & censio hæc ita esse maximam contrarietatem, quod de rigore cogit nos dicere, quod aut lex ista in hoc correctæ est per dictas leges contrarias, aut illæ per nostram, cum in effectu, ut apparet ex subscriptionibus marginalibus earum, illæ conditæ sunt à Rege Alphonso, Anno millesimo trecentesimo octogesimo sexto, nostra vero à Joanne Secundo, Anno millesimo quadringentesimo trigesimo quinto, & sic nostra tanquam novior corrigat illas, vel verius nostra corrigatur per illas saltem per illam l. 1. titulo decimoquinto, libro quarto, supra, cum à Rege nostro PHILIPPO SECUNDO, Anno 1566. sit confirmata, & consequenter hæc, ut novior, servanda contra nostram legem, & sic etiam consuetudine acquiri jus eligendorum iudicum: vel ut evitetur correctionem, & hoc verius esse iudico, lex nostra & verba ejus declarentur per illas, ut procedant nostri textus verba, nisi aliud de consuetudine habeatur ex legibus illis nostræ contrariis, & licet hæc sit maxima suppletio ad nostram legem dicto modo per me ponderatam, sed ut jura iuribus concordentur, præ-

sertim hujus Recopilationis, ita tenendum erit, quia verum est dictum assumptum dictarum legum 1. tit. 9. lib. 3. supra & 1. tit. 15. lib. 4. supra, & servandum, & mirum videri non debet, si in hoc casu cesset Regula illa, quod exceptio debet esse de Regula, ut evitemus correctiones & contrarietates legum nostrarum & aburditates, quo casu cessat Regula illa, ut per Everard. in Centuria locorum, cap. de exceptione ad Regulam, versic. & procedit iste modus arguendi in dubio. pag. 35. in parvis & antiquis.

IN LEGEM TERTIAM.

Servanda est consuetudo civitatum & villarum, quod ad petitionem eorum, vel majoris partis provideantur per Regem officia publica.

¶ Ibi, Que a peticion de los concejos y oficiales, dellos, loquitur lex nostra in civitatibus & villis, ubi de consuetudine officia hæc Rectorum, tabellionum, procuratorum & aliorum officialium dictarum civitatum, & villarum providentur ab eis, idque patet ex præcedente lege, & eadem ex sequente, & ex nostræ legis principio, & sentit Avend. cap. 10. prat. num. 3. in princ. libr. 1.

¶ Ibi, O de la mayor parte, nam cum habita dicta consuetudine providere civitates & villas hæc officia, non consistat in mera facultate, sed in iustitia, & sic non sit negotium gratiæ, sed iustitiæ, merito quod votum majoris partis sufficiat, neque omnium inconcussè consensus requiratur, prout de jure in similibus iustitiæ negotiis habetur, per Doctores, maximè Felin. in cap. cum Ecclesia sancta Maria, de consensu.

IN LEGEM QUARTAM.

Civitatis, villis & vicis servanda est possessio quadragenaria, & privilegium eligendi & nominandi tabelliones publicos & notarios, & ita summantur secundum verum, & tenendum imellectum.

SUMMARIUM.

1. Lex nostra quoad possessionem loquitur & sufficit quadragenaria, quoad proprietatem vero immemorialis requiritur.
2. Lex loquens per verbum, Costumbre denotat proprietatem, & proverbium, ulo, possessionem.
3. Declaratur legis hujus dispositio per l. 3. tit. 4. infra isto lib. in officiis vacantibus per mortem, non si per renuntiationem.

SUMMARIUM.

1. Lex nostra quoad proprietatem loquitur.
  2. Immemorialis consuetudo vim habet privilegii.
  3. Scientia & patientia Regis non requiritur in immemoriali, sed in quadragenaria sic.
  4. Decem annorum spatium naturalitas acquiritur vivendo in aliquo loco.
  5. Vicinitas l. 1. tit. 3. libr. 7. hujus sufficit acquiri per habitationem decem annorum cum animo ibi remanendi, vel per contractum matrimonii.
- ¶ Ibi, Costumbre antigua, Pondera verba hæc multum, ut intelligas legem nostram quoad proprietatem loqui, & sic quoad petitorium, ut diximus in lege præcedente.
- ¶ Ibi, Y guala al privilegio, & sic immemorialis debet esse, hæc enim vim privilegii, ut est text. in cap. præveca. §. super quibusdam, extra de verb. signif. l. 1. §. dicitur aqua. ff. de aqua quod. & est l. 15. tit. 3. p. 3. ubi glos. quod tempus sit hoc (examinat) ut immemorale dicatur, de quo & per Balbum de præscript. 2. p. princip. quest. 2. n. 1. cum pluribus sequentibus, & melius per Aymon Cravet. in Tract. de Antiquit. tempo. in c. incip. absolutis differentiis, num. 9. & per Covar. in cap. possessor. 2. par. §. 3. de regul. jur. in 6. ubi late de prescriptione immemoriali, & centenaria: Et in hac immemoriali non requiritur scientia & patientia Regis, quia habet vim tituli & privilegii, in quadragenario vero requiritur, ut inquit Covar. ubi supra, in intro. partis 2. num. 8. & diximus in l. 1. supra isto tit. & lib.
- ¶ Ibi, La ley del Rey Don Alfonso, quæ est præcedens, & in possessorio loquitur, ut ibi dictum est.
- ¶ Ibi, Quede en nos, Regulariter enim jus eligendi rectores, tabelliones & alios concilii officiales in Rege residet, ut dixi in Rubr. tit. 25. lib. 4. sup.
- ¶ Ibi, Sean vezinos y moradores, idem disponit l. 1. tituli sequentis, ubi Deo volente dicemus.
- ¶ Ibi, Diez años, cujus spatium naturalitas acquiritur, ut probat text. in l. 2. & ibi glos. C. de incolis. lib. 10. rex. in l. 2. tit. 24. p. 4. & in l. 32. tit. 2. p. 3. & idem crederem, si in loco illo matrimonium exterius ab eo contraxerit cum naturali & vicina, quia secundum dicta jura ex hac causa naturalitas acquiritur, dum tamen ibidem habeat animum remanendi, & itidem non sit extraneus à Regno: & dictas leges Partitarum allegavit Avend. cap. 3. prat. num. 5. vers. facit alia autem. libr. 1. & Aviles cap. 17. Prat. in principio, fol. 159. col. 1. versic. facit alia ratio, & ego in l. 19. tit. 3. lib. 1. supra, & ex iis declarabis l. 1. tituli sequentis, de vicinis loquentem populi illius, ut sufficiat, si naturalitas loci illius acquiratur per aliquem ex dictis modis.
- De lege 6. vide quæ diximus l. 29. tit. 25. lib. 4. supra.

IN LEGEM SEPTIMAM
& OCTAVAM.

Ad officia providenda per civitates, villas, aut populos libere, non autem pretio, dono aut provisione sunt vota prestanda sub penis legibus iis statutis. Et lex 8. est septima confirmatoria & augmentativa penarum.

SUMMARIUM.

1. Leges haec in quo casu loquantur.
2. Pralatus si provideat iure devoluto, tenetur in fundatione servare qualitates a iure requisitas.
3. Idem ad officia publica etiam si provisum sint, si pretio tamen vel dono aut promissione est facta eorum provisio, nulla est.
4. Emens officium, privilegio illius gaudere non debet.
5. Populus Romanus nullo titulo venditionis suffragia concedebat.
6. Officia Regia vendi non posse per legem nostram assererat Tellus, & examinatur veritas in presenti.
7. Gabella an debeatur ex venditione officiorum publicorum decurionatus, tabellionatus & similitum.
8. Simoniacum est beneficium Ecclesiasticum pretio, aut dono habere, & nulla est talis provisio, sicut & provisio officiorum publicorum sic habita nulla reputatur.
9. Princeps omnia in derogationem juris civilis concedere potest.
10. Preces pro digno in electionibus beneficiorum Ecclesiasticorum licet simoniam inducant, non tamen nocent electo, quod secus in electione ad officia secularia publica.
11. Jurandum est in renuntiatione beneficiorum Ecclesiasticorum nullam simoniam intervenire.

Ibi, Porque la ambicion, y avaricia, que omnino fugienda est tanquam radix omnium malorum, ut diximus in l. 1. tit. 5. num. 2. cum sex sequentibus lib. 3. supra, sed videmus hodie sic ambitionem & avaritiam radicatas non solum in inferioribus verum & in superioribus personis, quod vereor aliquod sinistrum ob hanc causam successurum (quod Deus optimus maximus dignetur avertere.) Quid enim sine pretio conceditur? quid sine interesse? quid non corrumpitur auro? omnia jam pretio estimantur, sive sint officia publica, sive non, sive administrationis, sive jurisdictionis.

Ibi, Que tuviere voz, y voto en concejo para elegir algunos officios de alguna ciudad, villa, o lugar, & sic leges hae nostrae 7. & 8. quas commentamus loquuntur, cum privilegio aut consuetudine id habent civitatum rectores vel aliae personae, quae gratis & vota prestare tenentur, non vero pretio, dono, aut promissione, quas leges ad hoc referens litteram nostrae legis 8. considerat Did. Perez, in l. 22. tit. 2. lib. 7. ordinum. pag.

409. ubi cum sequent. aliquas quaestiones in nostrum propositum annexit, ubi in pag. 412. vers. omnia, inquit omnia requisita nostrae legis & sequentis esse servanda in renuntiationibus officiorum publicorum, factis in manibus aliorum, quam Regis, virtute privilegii aut consuetudinis, quia quamvis sit recessum a persona, non tamen a forma, alioquin ad superiorem devolveretur potestas ipsorum, ex glol. dispositione in *Clemen. uni. de supplend. neg. pralar.* & ibi alia allegat, & facit dicta per nos in l. 8. tit. 6. lib. 1. supra, quod etiam si pralatus provideat & iure devoluto capellaniam aliamquam, tenetur in fundatione servare qualitates omnes in fundatione requisitas: Ex quibus infero non placere opinionem ejusdem Didaci Perez, ubi supra pag. 410. asserentis in col. 2. illius paginae, & dicentis quod si idoneus & habilis sit electus ad aliquod horum officiorum publicorum a dictis Rectoribus & personis, quibus ex privilegio aut consuetudine id competit, valere electionem, quantumvis eligentes praestiterint vota pretio, dono aut promissione aliqua, eo quod tunc deficit ratio processualis dictae pragmatice quae est l. nostra 8. scilicet, quod multoties indigni providebantur hac de causa, & sic cessante hac ratione, cessaret & ejus dispositio, displicet enim mihi haec opinio, & consequenter teneo, quod etiam si sint provisum idonei pretio tamen vel dono, pacto aut promissione interventibus, nihil valet provisio, & quod poena nostrae legis tunc incurrentur, nam non fuit principalis causa constituendi leges nostras illa scilicet, quod inhabilibus providebantur officia haec, sed abusus vendendi vota haec & electorum suffragia, ut apparet ex proemio nostrae legis 8. quae fuit Pragmatica Regum Catholicorum in volumine pragmaticarum per ipsum Didac. Perez collectarum, in pragmat. 65. *Que en toda dissolucion, y desorden es venido el vender, y comprar de los officios, & sic hoc voluit lex nostra prohibere, & confirmare dispositiones antiquas idem prohibentes, nam emens officium privilegio & illius gaudere non debet, ex text. in l. unic. C. de legato. libro 10. ad hoc relato per Rebuf. in *Tract. de nominatio. quest. 5. num. 11.* & incommoda magna, quae ab inde Reipubl. proveniebant evitare voluit legislator, nam & habiles ad regendum si pretio, dono aut promissione vota acquirunt haec & officia, quomodo gubernare scient, cum malam principium habeant, pejas medium, & pessimum finem, censendum est habere, pretio enim venditur, quod pretio emerunt, & male conscientiam praesumuntur, ut & alibi dicemus, & ideo leges nostrae in presenti indistincte intelligenda sunt, & observanda, praesertim cum dicta pragmatica loquatur per verbum, *Anteque non sea habil*, quod verbum, habilem etiam comprehendit, dictio enim illa *Anteque*, Latine, *quamvis*, inclusiva est aliorum casuum, non vero exclusiva, & id deducitur clarius ex conclusione petitionis, quae generalis est, dum*

De la guarda de los Priv. &c. Ley 7. y 8. 189

dum dicitur, in dicta pragmatica, *Porende que nos suplicava y pedia* (fiscalis, scilicet Regius) *mandassemos proveer a remediar en lo suso dicho por manera que los dichos officios fuesen de aqui adelante mejor proveydos. e cessassen ventas y convençiones que se hazen en los averçes*) ita quod duo ibidem petuntur, scilicet quod res publicae essent melius gubernatae, & quod venditiones & conventiones cessarent, & cum rex ibidem & hic disposuerit conventiones cessare debere, generaliter inter omnes eas prohibet, tanquam gubernationi rerum publicarum convenientius & rectius, neque solum ad provisionem inhabilium respexit, sed ad generalem conventionum prohibitionem, velut ad immediatum remedium evitandi eas & melius gubernandi res publicas, & consequenter opinio dicta Didac. Perez, ubi supra, mihi non applaudit, & contra leges nostras & earum dispositionem esse credo, & sic cum jus suffragiorum olim populo Romano & competebat, & in Magistratibus decernendis, & in legibus condendis & ferendis versabatur, nulli venditionis titulo suffragia super iis concedebantur, ut testis est Juvenalis, *Sayra decima*, dum dicit: Ex quo suffragia nulli vendimus, & refert Oroscius, in l. de quibus num. 153. col. 193. ff. de legibus.

Ibi, *Que pierda*, Alios casus ubi amissioni officiorum locus datur, retuli in l. 23. tit. 25. lib. 4. supra, & ultra hanc poenam ex l. 8. sequente, quam hic commentamus, augetur, ut electio nulla sit, & alia continentur ibidem, cum sit dict. l. 8. suppletiva nostrae legis 7. ideo ambas insimul commentamus.

Ibi, *Como se manda por ley se faga*, quae est l. 6. tit. 9. libr. 3. supra, ubi plura diximus, & in omnibus officialibus Barateriam committentibus hoc idem admittitur, secundum *Avend. cap. 2. par. num. 18. lib. 1.* & sic in tabellionibus idem statuitur, *En el aranzal de los escrivanos publicos, lib. 4. supra.*

In l. 8. ibi, *Vender, trocar, ni dar en pago*, ex iis verbis Tellus, in l. 26. *Taur. numero 9. cum sequentibus.* assererat hic esse legem probantem quod officia haec jam vendi non possent per Regem & nec per alium, sed ut inquit Cordoua, in *summa quest. 117. & 134.* communis est in contrarium & opinio Tellii non est attendenda, prout non attenditur, de quibus dixi late in *Curia Pisana, de Decurio. libr. 4. cap. 7. per totum*, quae hic repetere non est necesse, & novissime tetigit Gutierrez, in lib. 2. *practico. quest. 9. 64.* & Humada, in l. 1. tit. 13. *par. 1. glo. 3. per totam*, ubi num. 3. dubitavit an lex nostra 8. hodie procedere possit cum praxi communi habeatur horum officiorum venditio, & inquit, legem nostram esse antiquatam & in nostro foro obligare, qui quidem Humada, si perpendisset legem nostram esse confirmatoriam legis praecedentis, non utique hoc asseruisset, nam cum lex praecedens, loquatur, quoties officia haec

per alios, quam per Regem providenda sunt, ex privilegio aut consuetudine a talibus habiturum, & obtentorum, quibus quidem personis non licet pretio, dono, pactione aut promissione vota sua prestare, & electionem facere personarum ad haec officia lex nostra 8. praecedentis confirmatoria & augmentativa penarum in eadem materia est intelligenda & intelligitur, prout ex verbis ejus clare patet, & itidem ex summariis earum, & per consequens leges nostrae 7. & 8. hodie in usu sunt, & in foro fori, & Poli obligant & debent servari, & in hoc nulli dubium, non enim loquuntur quando per Regem haec officia dantur, venduntur aut donantur, nam circa provisiones a Rege faciendas horum officiorum etiam virtute renuntiationum a particularibus personis ea possidentibus factarum, practica communis & doctorum opinio in suo esse remanent; ut hac fieri possint per Regem, neque circa hoc leges nostrae hic loquuntur, sed ut dixi circa illa officia per vota particularium personarum; civitatum aut villarum providenda ex vi privilegii, aut antiquae consuetudinis, in iis enim leges nostrae 7. & 8. omnino servandae sunt in utroque foro absque ullo dubio, & licet principium nostrae legis 8. generale videretur, restringendum tamen est ex sequentibus verbis, & ex lege praedente, ut tota lex 8. in officiis iis per vota providendis per alios quam per Regem ex vi privilegii aut consuetudinis antiquae intelligatur, ne dum legem confirmatoriam & poenarum augmentativam excedere terminos legis confirmatae, cum id non sit in dubio censendum. Ex quibus omnibus idem Humada, ubi supra, num. 8. inquit, debere gabellam ex venditione dictorum officiorum Decurionatus & scilicet & tabellionatus & similitum, licet tandem non videatur remanere cum hac opinione, sed cum contraria, scilicet, quod ex eorum venditione nulla debeatur gabella, prout praxi communi videmus non peti nec deberi, & novissimè, quasi haec sint jura quaedam incorporata, tenet Lafarte, de decim. vendit. cap. 9. num. 43. & addo ego aliam urgentem rationem ad hoc, scilicet, quod quamvis Rex vel particularis persona possidens aliquod horum officiorum, illud alteri vendat, nunquam fit venditionis mentio; sed per viam simplicis renuntiationis conceditur a Rege, & ad applicationem renuntiantis Rex gratiam concedit & beneficium suum impartitur, ut renuntiationis effectum habeat, & cum ex gratia concedatur, nimirum si gabella non debeatur, neque peti possit, prout quotidie videmus non deberi, neque percipi.

Ibi, *Ni despues de avidos*, Intellige ex vi promissionis ante ademptionem factae, hoc enim reprobat, ut ex verbis iis & praecedentibus clarissime colligitur, & dixi de iis promissionibus plura in l. 1. num. 23. tit. 6. lib. 3. supra, & Menoch. de Arbitr. jud. casu 342. num. 28.

Ibi, *Ni por virtud della, y provision que sobre ella se diere no se pueda tener ni ganar derecho alguno a los tales officios*, Idem in renuntiationibus

& electionibus, collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum institutum est, & simonia cum ꝑ reputatur, cap. quam pio. 1. quest. 2. cap. cum pridem. & cap. si. de pact. cap. unico. ut ecclesiast. bene. sine dimi. conf. text. cum glos. in cap. 2. de electio. in sexto. glo. in cap. ex parte. de offic. delegat. Rebut. in concordata. tit. de collatio. & in practic. benef. tit. de permu. num. 52. Aymon consil. 122. col. 1. l. 6. tit. 10. par. 1. intellige tamen hæc & legem nostram in iis verbis, quoties partes id inter se machinarentur nulla habita superioris ratione, secus vero si hæc partes fecerint, & conuenerint quatenus principi placuerit & non alias, nec alio modo; nam tunc si Princeps concesserit, & confirmaverit valebit provisio & confirmatio ejus, Princeps enim omnia poterit ꝑ in derogationem nostræ legis & juris positivi concedere cap. proposuit. de concess. preb. notat Didac. Perez. l. 22. tit. 2. lib. 7. Ordinarum. pag. 411. col. 1. vers. item quod, ubi inquit hæc verba, imò hodie officium tabellionatus & alia hujusmodi officia Princeps concedit ex renuntiatione, dato renuntianti certo pretio, & ideo censentur bona patrimonialia, & compellitur quis vendere officium publicum, ut satisfiat creditoribus ejus, & si pater emit tale officium imputatur filio in legitimam, & conferuntur, & æstimantur in bonis propriis possessoris pro bonis firmis, & sic inquit Hispaniæ praticari apud supremos causarum judices, ut & nos diximus in Curia Pisana libro 4. cap. fin. hæc tamen dicta Didaci Perez intelligo vera ex lege nostra, quoties talia officia habuit quis à Rege, hæc enim venduntur per possessores, & ea in emptores renuntiant renuntiatione ordinaria nulla facta in ea mentione de pretio convento, & Rex admittit has renuntiationes & ad supplicationem renuntiantium ea providet illi, in cujus favorem renuntiatio fuit facta, bene tamen scit Rex & intelligit esse vendita & pretio habita: & valida sunt similes provisiones etiam si legi nostræ non derogetur, & censentur per Regem confirmata, quia per ipsum quotidie venduntur. In illis tamen officiis, quæ ex votis civitatum & villarum ac locorum & particularium personarum ex privilegio vel consuetudine providendis alicui, si pretio fiant renuntiationes & electiones, nisi Regi manifestetur, pretio, scilicet pacto & promissione aliqua esse factum, nulla est Regis provisio & confirmatio, & sic sunt verba nostri text. intelligenda & dicta per Didac. Perez, ubi supra.

¶ Ibi, *Y la persona que lo comprare, Nihil* distinguit lex nostra an sit persona hæc habilis ad officium illud nec nõ, sed indistinctè excludit omnes personas ementes pretio, supplicatione, rogitu, vel dono officia, de quibus in nostro text. & sic lex nostra emptiones, dona, rogitus ac permissiones repellit & reprobatur, ita ut (jam in hac diximus lege) quantumvis emptor ille, vel impetrator importunus sit habilis & idoneus ad illud officium, habeat locum dispositio nostri text. sicut si inhabilis esset, & hoc clarius deducitur ex verbis præcedentibus annullantibus provisionem & receptionem annulantibus precibus impetratam, & quod licet obediantur provisiones Regiæ, non tamen exequuntur, etiam si ad rogitum aliorum id fiat, quod in iis officiis secularibus in nostra lege designatis amplius quàm in beneficiis Ecclesiasticis dispositum reperimus, in quibus preces pro digno quamvis sint ꝑ prohibent in electionibus, & inducunt simoniam, non tamen nocent electo, nec simoniacam electionem faciunt, secundum glos. in cap. Moyses, verbo, Rogaverunt. octavam, questione prima, capite, illud, juncta prima glos. octava, questione secunda. & ibi Archidia. cap. quibusdam, juncta glos. actionis prima, questione prima, quæ quidem considerabat Didac. Perez, in dicta lege vigesima secunda, titulo secundo, libro septimo Ordinarum. pagina 410. in fine, pro sua opinione, quam hic in terminis nostræ legis refutamur, ut habilem ab inhabili pretio ementem & habentem officia hæc dono, promissione, rogitu suo vel aliorum non distinguamus, quin provisio sit nulla, ut dictum est.

¶ Ibi, *Aya perdido y pierda los tales maravendis*, idem in notariis Ecclesiasticis venditis per possessores earum, dispositum fuit in concilio Provinciali Compostellano Salmanticæ celebrato, Anno millesimo quingentesimo sexagesimoquinto, Act. tertia, Decreto vigesimoquarto, statutum est.

¶ Ibi, *Jure que no dio ni prometio*, idem in renuntiatione Beneficiorum Ecclesiasticorum ꝑ jurari solet & jurandum est quod libere sine ullo pretio & absque labe simoniae talis renuntiatio sit, ex Regula 8. cancella. Apof. Innocen. III. quam ad hoc considerat Didac. Perez, ubi supra, pag. 413. col. 1. in fine, cum sequent. & sic quotidie praticatur in renuntiationibus beneficiorum ecclesiasticorum, & hæc pro hoc titulo.

TITULUS TERTIUS.

De los Regimientos, juradorias, y los otros officios publicos de los Concejos.

CUM superioribus titulis dictum sit de conciliis, & servanda consuetudine civitatum, villarum ac populorum & privilegio providendi officia conciliorum, nunc immediate sequitur videre in hoc titulo de officiis ipsis rectorum & juratorum ac aliorum publicorum concilii officiorum.

IN LEGEM PRIMAM.

Officia perpetua civitatum, & villarum civibus & habitatoribus earum, vel saltem naturalibus, qui ibidem venerint ad habitandum, & non aliter conferenda sunt, & hoc dicit secundum verum & litteralem intellectum.

SUMMARIUM.

- 1 Naturales civitatum & villarum preferendi sunt in officiis publicis.
- 2 Vicinus quis dicatur, remissive & quis naturalis.
- 3 In testibus testamentorum non requiritur vicinitas eorum stricte proprie sumpta, sed sufficit quod sic habeatur.
- 4 Vicinus non reputabitur alicujus loci ille qui est originarius, si ibidem non habitet.
- 5 Officia tabellionatus, an possint dari recepto in civem, qui naturalis non erat.
- 6 Civis dicitur quis illius loci in quo domicilium habet.
- 7 Alienigena regni per decennium in regno morans possunt esse proxeneta in eo.
- 8 Qualitates à lege nostra requisitas debet habere recipiendus ad officium publicum tempore quo recipitur.

Ibi, *Salvo a los naturales della que sean en ellas vezino y moradores*, allegat eam in hoc Avend. cap. 19. prat. num. 17. in prin. lib. 1. naturalesque ipsarum ꝑ civitatum & villarum preferendi sunt, ut & in lib. 1. tituli sequentis disponitur, tanquam melius scientes idioma, consuetudines, & statuta ipsarum civitatum & villarum, &

quos amor patriæ, & descendentium suorum impellet ad rectè officium gerendum, prout in multis aliis, quæ retuli in l. 14. num. 50. tit. 3. lib. 1. supra, idem in favorem naturalium regni statutum est, & originariorum particularium locorum. Est tamen advertendum, quod non sufficit in casu nostræ presentis legis esse naturales, sed & insuper vicinos & habitatores, ut ex verbis sequentibus patet, *Que sean ellos vezinos y moradores*, & probatur clarius ex l. 5. tituli. præcedentis. Et quis dicatur vicinus, præter ꝑ Bartol. & alios relatos per Burgos de Paz, in l. Titu. num. 363. ubi allegat Signorol. de Homodeis, cons. 32. id late tractantem in num. 364. inquit ipse Burgos, vicinum illum dici, secundum loci consuetudinem, qui de eadem est contracta, ex l. cum de lanis §. Asinam. ff. de fundo instr. & sic, qui majori parte anni ibidem domicilium habuerit, ut ex dicta l. cum de lanis. §. Sabimus. notat Avend. cap. 3. pratorum num. 5. versic. dicitur autem vicinus, libr. 1. ubi & in versic. sequente declarat quis dicatur naturalis, & allegat de iis Boer. decis. 13. per totam, neque requiritur ita stricta & vera vicinitas, ut omnino constare debeat, receptum fuisse in vicinum à concilio populi illius & fidejussionem dedisse de stando ibidem per decennium & solvendi onera & tributa vicinis imposita, sed sufficere quod in loco illo ut vicinus habitaverit & habitet, pro talique à populo censatur, & communi estimatione reputetur, prout in testibus testamentorum ꝑ nuncupatorum inquit optime Burgos de Paz, ubi supra, num. 367. ita quod sit civis prout ex consuetudine vulgi assumitur, ex dict. §. Asinam, & ex l. librorum. §. quod tamen Cassius. de legat. 3. quod & suadet secundum Burgos. ibidem